

Ari Koponen ps

Kirjallinen kysymys ympärivuorokautisen hoidon toimintayksiköiden vierailukäytännöistä koronavirusepidemian aikana

Eduskunnan puhemiehelle

Valtioneuvosto on antanut uusia linjauksia koronatilanteen helpotettua, ja esimerkiksi suositus vierailujen välttämiseksi sairaaloissa on purettu (17.6.). Olen saanut yhteydenottoja kansalaisilta, jotka ovat huolissaan asumisyksiköissä asuvista kehitysvammaisista läheisistään, sillä ympärivuorokautisia asumisyksiköitä koskeva vierailukiello jätettiin yhä pääsääntönä voimaan. Sosiaali- ja terveysministeriön kunnille ja palveluntuottajille antaman ohjeistuksen (16.6.) mukaan kaikki ympärivuorokautisen palveluasumisen piirissä asuvat vammaiset ihmiset niputetaan kategorisesti riskiryhmään, vaikka asumisyksiköissä asuu paljon myös perusterveitä.

STM:n ohjeistuksen mukaan: "Toimintayksikön tulee toimia tartuntatautilain 17 § mukaisesti eli johtajalla on vastuu tartuntatautilain mukaisesta toiminnasta, mikä sisältää myös mahdollisen vierailukiellon asettamisen. -- Vierailukiello ei koske asiakkaan liikkumista yksiköstä ulos. Henkilön liikkumista voidaan rajoittaa vain tartuntatautilain eristämistä tai karanteenia koskevien päätösten nojalla."

Ongelmallista on Vammaisliiton antaman tiedotteen mukaan linjauksen tulkinnanvaraisuus, sillä vierailut ovat mahdollisia myös laitoshoidossa ja tehostetussa palveluasumisessa asuvien osalta, mutta yksikön johto voi yhä asettaa vierailukiellon tartuntatautilain perusteella. Tartuntatautilaki jättää epäselväksi, millaisia määräyksiä ja kieltoja sen perusteella voi antaa. Myöskään STM:n mukaan vierailukiellot eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan sitovia niin, että niihin perustuen voitaisiin estää sisäänpääsy yksikköön.

Saman ohjeistuksen mukaan: "Toimintayksikön johtajan on käytettävä apunaan tartuntatautiin torjuntaan perehtyneitä terveydenhuollon ammattihenkilöitä ja sovitettava toimintansa yhteen kunnan tai kuntayhtymän toteuttamien toimien sekä valtakunnallisten hoitoon liittyvien infektioiden torjuntaohjelmien kanssa. Kuten kaikessa tosiasiallisessa hallintotoiminnassa, on myös annettujen vierailukieltojen toimeenpanossa noudatettava hallinto-oikeudellista suhteellisuusperiaatetta, eli oikeasuhtaisuutta kieltojen tarkoituksen saavuttamiseen nähden. Kiellon ulottuvuutta ja käytännön järjestämistä on jatkuvasti tarkasteltava ja tarvittaessa muutettava."

Jotta vierailujen järjestäminen olisi mahdollista, tarvitaan riittävä tuki ohjeiden soveltamiseen. Vammaisliiton mukaan asumisyksiköissä on kaivattu ohjeistusten soveltamiseen koulutusta ja tukea koko koronatilanteen ajan. Edessä olevat loma-ajat ja sijaisjärjestelyt tulevat yhä tuottamaan lisähaasteita.

Kirjallinen kysymys KK 518/2020 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi STM luokittelee kaikki ympärivuorokautisen palveluasumisen piirissä asuvat vammaiset kategorisesti riskiryhmään sekä

onko STM valmistelemassa tukirakenteita ja ohjeistuksia alan ammattilaisille ohjeiden soveltamiseksi, ja jos on, niin millaisella aikataululla?

Helsingissä 24.6.2020

Ari Koponen ps